

Bones Pràctiques

Interculturalit@t

Entrar

Bones Pràctiques

Ací s'arrepleguen esquemàticament alguns exemples de forma concisa però clara sobre com alguns centres, d'Infantil i Primària i de Secundària, veuen i organitzen l'atenció educativa a l'alumnat immigrant.

- 1. Exemple de Projecte conjunt de centres de: Grau de Castelló.**
- 2. Exemple de un col·legi d'Educació Infantil i Primària: C.P. Mestre Canós (Castelló).**
- 3. Exemple de un col·legi d'Educació Infantil i Primària: C.P. Cuba, Torrevieja (Alacant).**
- 4. Exemple de un col·legi d'Educació Infantil i Primària: C.P. Dr. Olóriz (València).**
- 5. Exemple d'un institut: IES Ramón Cid, Benicarló (Castelló)**
- 6. Exemple d'adaptació del currículum en un institut: IES Thiar, Pilar de la Horadada (Alacant)**
- 7. Exemple d'adaptació del currículum en un institut: IES núm. 27 (València)**

Projecte conjunt de centres

- C.P. L'Illa
Grup Sant Pere, S/N
12100 Castelló de La Plana-Grau
Telèfon i fax: 964-280697
Correu electrònic: 12003559@cult.gva.es
- C.P. La Marina
C. Marineria, S/N
12100 - Castelló de la Plana-Grau
Telèfon: 964-282825 Fax:964-737039
Correu electrònic: 12000856@cult.gva.es
- C.P. Sebastián Elcano
C/ Sebastian Elcano, 1
12100 Castelló de La Plana-Grau
Telèfon i fax: 964-286538
Correu electrònic: 12001401@cult.gva.es
- IES Miquel Peris i Segarra
Av. del Mar, S/N
12100 Castelló de La Plana-Grau
Telèfon: 964-286035
Correu electrònic: 12003997@cult.gva.es

Este projecte conjunt porta funcionant des del curs 2000-2001 entre els tres centres d'Educació Infantil i Primària. A partir del curs 2001-2002 es va incorporar l'IES, amb el que es realitzen algunes actuacions coordinades, encara que en l'àmbit administratiu funciona com un projecte autònom.

- Coordinació:

Comissió Interinstitucional: S'ha establert una estructura de coordinació, major entre els col·legis i mensual amb l'IES. A estes reunions mensuals assistixen: la inspecció, els quatre directors, quatre coordinadors (un de cada centre), el psicopedagog del SPE, els presidents de les AMPAS, l'assessor de valencià i els treballadors socials de l'Ajuntament. Esta comissió coordina el *Pla d'Actuacions i el calendari de desenrotllament*, proposat en el Projecte. Fa propostes perquè els claustrs les valoren i les assumisquen, coordina les activitats proposades pels claustrs i per les comissions intercentres, gestiona i decidix sobre la utilització dels recursos extraordinaris, avalua els resultats i Fa propostes de millora.

Comissions intercentres: Actualment funcionen les comissions següents: CI de Compensatòria, CI de Música, CI d'Educació Física, CI d'Anglès, CI d'Activitats Interculturals. Es reunixen dos vegades al mes. Estan formades per professorat dels tres centres i programen actuacions conjuntes, elaboren materials comuns, valoren els resultats i fan noves propostes.

Comissió Coordinació Pedagògica: Cada centre des de la Comissió de Coordinació Pedagògica organitza les activitats, estableix el calendari d'actuacions, rep les propostes dels equips de cicles, distribuïx les tasques als cicles, estudia les necessitats d'atenció a la diversitat, organitza els recursos i estableix els grups de suport, els grups flexibles, l'atenció individualitzada, l'atenció en l'aula de compensatòria...

Al principi del Projecte, les actuacions es decidien preferentment des de la comissió interinstitucional i les comissions pedagògiques de cada centre. Amb el pas del temps esta

estructura s'ha invertit. Ara són els cicles i les comissions intercycles els que aporten les propostes i les decisions, i la comissió interinstitucional s'encarrega de coordinar les diferents actuacions i de gestionar els recursos.

Els centres consideren que la resposta a esta realitat l'ha de donar la societat a través de les diferents institucions que la representen; per això, el seu Projecte abraça una vessant educativa i curricular i una altra interinstitucional que pretén la coordinació de les actuacions de les diferents institucions a fi d'optimitzar els recursos i ser més eficaços.

- Avaluació

Al finalitzar el curs tots els òrgans implicats realitzen una memòria en què es valoren els resultats i es proposen les actuacions del curs següent.

Característiques dels centres:

C.P. L'Illa Col·legi d'Educació Infantil (5) i Primària (8). Total: 13 unitats.

CP La Marina Col·legi d'Educació Infantil (6) i Primària (12). Total: 18 unitats.

CP Sebastian Elcano Col·legi d'Educació Infantil (6) i Primària (14). Total: 20 unitats.

IES Miquel Peris i Segarra, Institut d'Educació Secundària 28: unitats.

Alumnat dels centres:

C.P. L'Illa: 235 (dels que 68 són estrangers de 16 nacionalitats)

CP La Marina: 467 (dels que 22 són estrangers de 6 nacionalitats)

CP Sebastian Elcano: 450 (dels que 37 són estrangers de 9 nacionalitats)

IES Miquel Peris i Segarra: 612 (dels que 78 són estrangers de 14 nacionalitats)

El nivell de competència curricular de l'alumnat immigrant no és significativament diferent de la resta de l'alumnat.

Estos centres atenen a la quasi totalitat de la població escolar del Grau de Castelló, que des de sempre ha sigut diversa: fills de famílies autòctones, amb un nombre significatiu pertanyent a l'ètnia gitana; de famílies procedents d'altres comunitats autònomes, i de famílies immigrants estrangeres, sobretot magribí, sud-americanes i romaneses.

Recursos complementaris

- Recursos econòmics: Assignació anual del projecte de compensatòria aprovat per la Conselleria.
- Recursos personals: Assignació de dos mestres de compensatòria per als tres centres. I un per a l'IES.
- Flexibilitat horària: El dijous a La vesprada es dedica a la coordinació intercentres i a la formació del professorat.
- Col·laboració d'altres entitats: EPA Pasqual i Tirat, Centre de Salut Pública, Servicis Socials de l'Ajuntament, Cruz roja, Gabinet de prevenció de drogodependències, ...

Programa d'Educació Bilingüe.

Tots apliquen Programes d'Educació Bilingüe, bé d'immersió lingüística o d'ensenyament en valencià: el Col·legi Elcano i el Col·legi la Marina, a la totalitat de niveles y el Colegio L'Illa, fins a segon de Primària. L'IES té 4 PEV i 2 PIP.

Pla d'Acollida

L'escolarització ordinària es realitza des de la comissió d'escolarització del Grau.

L'escolarització de l'alumnat que s'incorpora al llarg del curs, s'organitza des del CP Elcano (és el centre docent que es troba en el centre de la localitat), des d'allí es valora on és millor que es realitze l'escolarització, encara que un dels centres, el de menor alumnat, és el que més xiquets i xiquetes escolaritza.

Hi ha un goteig d'alumnat immigrant al llarg del curs que s'incorpora en el nivell que li correspon per l'edat, o en un curs menys (segons els criteris establits en la CCP dels Centres). Normalment, desconeixen els idiomes oficials de la Comunitat Valenciana i també els costums escolars, ja que molts d'ells no han sigut escolaritzats anteriorment o han tingut una escolarització irregular. Estes noves incorporacions augmenten la ja de per si elevada diversitat existent en les aules.

La integració de l'alumnat de compensatòria que s'incorpora tardanament és, en alguns casos, molt difícil. Alguns presenten problemes d'inadaptació escolar (conflictes entre alumnes, desmotivació, falta de treball, cert absentisme, etc.), moltes vegades, reflectisc de la seua inadaptació social. La major dificultat la presenten els alumnes de major edat. Cal ressaltar també que en ocasions la col·laboració amb les famílies resulta complicada, perquè moltes vegades no compartixen els mateixos valors de l'escola. No és freqüent que s'integren en les associacions de mares i pares.

En general, són alumnes que necessiten una adaptació significativa del currículum i un increment dels recursos humans dels centres. Així, és necessari reestructurar els suports i inclús l'atenció a les necessitats educatives especials com a conseqüència de les noves escolaritzacions.

Una vegada designat el centre, és el director o directora qui rep les famílies que, moltes vegades, acudixen amb algú que pot fer d'interpret. L'ajuntament compta amb intèrprets i el centre pot sol·licitar el seu suport. S'arregleguen les dades de l'alumne i s'informa a les famílies sobre les característiques i l'organització del centre. Hi ha preparats fullets informatius en diverses llengües.

• *Aplicació del Pla d'Acollida dels centres* (elaborat per la Comissió Intercentres de Compensatòria):

A.- Recepció de la família i arreglegada d'informació.

B.- Actuacions amb l'alumne:

1. Incorporació a l'aula.
2. Arreglegar informació sobre els nivells de coneixement.
3. Establir les ajudes i les adaptacions necessàries.

C.- Actuacions amb el grup-classe:

1. Preparar els alumnes.
2. Facilitar la seua entrada. Assignar un company tutor, si és possible d'esta Llengua (al principi).
3. Seguiment del seu procés d'adaptació.

Actuacions generals

- Objectius del Projecte conjunt

Este Programa vol ser un *Projecte Educatiu de Zona que siga compensador de desigualtats i fomenta actituds interculturals*. Concretament, es Proposa aconseguir els següents objectius:

1. Integrar en la vida escolar a tot l'alumnat del barri. Per a això, és necessari:

- Aconseguir una actitud intercultural dels professionals del centre.
- Seleccionar aquells continguts curriculars que tinguen en compte la presència de cultures minoritàries.
- Donar la màxima importància al desenrotllament d'actituds de convivència, tolerància, solidaritat, pluralisme, respecte als drets humans, etc.

2. Compensar en la mesura que es pugui les desigualtats socioculturals. Per aconseguir-ho serà necessari:

- Crear un ambient escolar acollidor i que motive els processos d'ensenyança i aprenentatge.
- Afavorir l'assistència a classe de l'alumnat amb problemàtica familiar complexa.

3. Avançar en una línia metodològica que fomenti la motivació, l'interés i la construcció de coneixements. Per a progressar en el procés serà necessari, entre altres coses:

- Incorporar una perspectiva funcional i lúdica a les matèries instrumentals.
- Afavorir l'autoestima per mitjà de la valoració de les tasques realitzades.
- Gestionar de forma flexible l'espai i temps escolars.
- Aplicar una avaluació processal i formativa.

4. Atendre a la diversitat d'interessos, motivacions, ritmes i capacitats d'aprenentatge. Per a això, cal adequar la metodologia didàctica empleada, així com organitzar els recursos materials i humans del centre, de manera que permeten establir grups de suport, agrupacions flexibles, tallers, etc.

5. Fomentar la participació de tots els sectors de la comunitat educativa en la vida de l'escola. Serà importantíssim en este sentit, el treball d'acció tutorial i l'organització d'activitats conjuntes entre les famílies i l'escola.

6. Elaborar i desenrotllar de manera coordinada amb altres institucions, projectes conjunts per a previndre o compensar desigualtats, a través de la detecció precoç de les causes de l'absentisme, l'animació sociocultural, campanyes de salut, etc.

Actuacions concretes.

La major part de les actuacions es realitzen en l'aula ordinària. En els centres es compta amb materials interculturals i amb diccionaris visuals de diverses llengües en les aules.

Quan s'incorporen a *Educació Infantil* segueixen la marxa ordinària de l'aula.

En *Educació Primària* s'assignen al curs atenent principalment a l'edat cronològica, considerant els coneixements previs, la llengua vehicular, les característiques del curs i la *ratio*. És freqüent també, escolaritzar-los un curs abans del que els correspondria per edat. Sempre passen directament a l'aula ordinària. Cada trimestre les comissions de Coordinació Pedagògica realitzen una avaluació per a valorar com van i reajustar els grups, quan siga necessari.

- *Aula de Compensatòria:*

Té com objectiu preferent l'atenció intensiva i el posterior seguiment de l'alumnat de compensatòria.

S'establixen uns criteris de prioritat. Si el centre no pot atendre tots els casos, es prioritzen les actuacions sobre l'alumnat, atenent a les característiques de l'alumne i a la seua edat.

També, s'han establert uns nivells de competència comunicativa per a poder realitzar els agrupaments.

- *Refors als centres d'Educació Infantil i Primària*

La mestra de compensatòria pot realitzar les actuacions següents:

- *Taller d'Expressió Oral (TEO)*. El seu objectiu és aconseguir que els alumnes immigrants que desconeixen les llengües del nostre programa bilingüe, assumisquen el més prompte possible un bon nivell de competència comunicativa que els permeta integrar-se en el grup classe. Es realitza en castellà i en valencià, segons el programa d'educació bilingüe del centre. Com a màxim estan 4-5 hores setmanals.
- *Reforç de les àrees instrumentals*, organitzat per nivell o per cicle. Els xiquets i xiquetes van a esta aula en horari de les àrees instrumentals per a treballar estos continguts, es procura que no isquen de l'aula mai en Música ni en Educació Física perquè són les àrees que més faciliten la seua integració. Este reforç pot donar-se també l'aula de referència dels alumnes.
- *Reforç d'expressió oral en infantil*. Tallers.
- *Reforç a l'institut*
  - *En l'Institut* fer coincidir a l'alumnat de 27 aules distintes per a formar grups de suport és d'una gran complexitat organitzativa, per això preferixen organitzar els suports de forma més flexible i individualitzada. Els alumnes acudixen a l'aula de compensatòria 2 o 3 hores per a reforç lingüístic, este horari pot ser ampliat fins a 7 hores quan és necessari. Alguns alumnes col·laboren activament en l'organització d'este reforç, proposant els moments i en les àrees que desitgen eixir de l'aula ordinària. Estos reforços es realitzen en valencià i en castellà, segons les necessitats dels alumnes.
  - Així mateix, l'institut orienta l'alumnat en les optatives, segons les seues necessitats, per exemple, si tenen dificultats lingüístiques es canalitza a teatre, premsa, etc.

- Creació de **Programes específics** :

Per a l'èxit dels objectius del Projecte s'han establert diversos programes:

- Programa per a disminuir l'absentisme escolar:
- Programa d'educació per a la salut.
- Pla d'acollida a les famílies estrangeres immigrants que desconeixen els idiomes oficials i la cultura de la Comunitat Valenciana
- Programa d'actuacions escolars compensadores per a l'alumnat amb necessitats específiques.
- Programa per a desenrotllar actituds interculturals en tot l'alumnat.

- Pla d'optimització dels recursos materials.
- Programa d'activitats extraescolars compensadores.
- Pla de formació del professorat i coordinació intercentres.
- Jornades de conscienciació i orientació de pares i mares.
- Actuacions interinstitucionals.

Col·laboració amb altres Institucions- Organitzacions.

- Hi ha una gran col·laboració amb Creu Roja que en horari extraescolar i comptant amb mestres jubilats voluntaris organitzen activitats per a millorar la competència lingüística de l'alumnat nouvingut. També s'organitzen activitats de cap de setmana.
- Centre de Salut Pública: Xarrades per a pares, revisions mèdiques, vacunacions...
- EPA Pasqual i Tirat: Cursos de valencià per a pares.
- Gabinet de Prevenció de drogodependències: Campanya de Cine en valors, Cursos per a pares,...
- Casal Jove del Grau.
- Museu de Belles Arts de Castelló.
- Servicis socials de l'Ajuntament.
- Associació gitana.
- En la Festa Intercultural col·laboren nombroses ONGs: Ajuda en Acció, Mans Unides, Intermon...; grups culturals del Grau: Banda de música, Botafocs, grup de danses Columbrets...; associacions regionals: Centre andalús, Centre gallec...; Associació de Països de l'Est; Associació gitana...

Este és el Quart curs en què es desenvolupa el projecte d'Educació Compensatòria en els tres centres del Grau i en l'IES. La seua posada en marxa ens ha ajudat els professionals a constatar les necessitats existents en els nostres centres, al mateix temps que ens ha servit per a localitzar problemàtiques i millorar les estratègies. A través del Projecte intentem avançar per a anar aconseguint dia a dia una ensenyança de qualitat.

(Vore programa de compensatòria)

C.P. Mestre Canosos (Castelló)

C/ Tenerias, 40

Telèfon: 964-227305

12003 Castelló de la Plana

Característiques del centre:

Col·legi d'Educació Infantil (3) i Primària (8). Total: 11 unitats.

Alumnat del centre:

Alumnat total: 233

- Alumnat de Compensatòria: 57 alumnat atés pel programa d'Educació compensatòria.
- 49 alumnes immigrants, dels que 15 han arribat este curs escolar. Els països de procedència són variats, predominen llatinoamericans (Colòmbia, Equador, Brasil, Perú i Veneçuela, fonamentalment); Romania, Ucraïna, Rússia, Polònia; Xina; Iran; Guinea. Molts xiquets i xiquetes procedixen de Romania, atés que en el dit país l'escolarització comença als 7 anys, quan arriben abans o a esta edat, no han estat prèviament escolaritzats. En general, l'alumnat immigrant arriba amb alguna escolarització prèvia en el seu país d'origen.
- En total hi ha 12 nacionalitats diferents.

Recursos complementaris

- Programa d'educació compensatòria aprovat des del curs 2002 –2003. Dotació addicional d'un professor.
- Beques de llibres: 66
- Beques de menjador: 34

Programa d'Educació Bilingüe

Programa d'Immersion Lingüística (PIL).

Pla d'Acollida

- La directora rep les famílies que, moltes vegades, acudixen amb algú que pot fer d'interpret. (L'ajuntament compta amb tres interprets i el centre pot sol·licitar el seu suport). Arreplega la informació necessària: edat sexe, nacionalitat, domicili, llengua materna, nivell de coneixements de castellà i valencià, estudis cursats, dades dels pares... També informa detalladament de l'organització del centre: característiques, horaris, organització, programes, metodologia, procés d'adaptació de l'alumne al centre, comunicació centre-família, criteris d'incorporació al nivell educatiu, conveniència de sol·licitar ajudes, atenció específica per part de l'equip de professors.
- S'adscriu al curs atenent principalment a l'edat cronològica, considerant els coneixements previs, la llengua vehicular, les característiques del curs i la *ratio*. També, si és necessari, es demana la col·laboració del professor de PT i del psicopedagog.
- L'endemà a la dita visita, s'incorporen a l'aula que els correspon.
- El tutor ha treballat prèviament actituds positives d'acollida als nous alumnes i assigna un alumne o alumna de referència que està amb ells en la classe i en el recreació per a

facilitar la integració, resoldre els seus problemes inicials de comunicació, ajudar-li en les tasques escolars i orientar-li sobre aspectes del centre. En ocasions este company és de la seua mateixa llengua. Es realitza una primera visita al centre perquè es familiaritze amb l'entorn i se li expliquen algunes normes bàsiques, com les files, etc. S'intenta que l'alumne conega progressivament les normes de convivència i de relació de l'aula: hàbits d'orde, normes, hàbits de treball, normes bàsiques d'educació, etc. El centre ha elaborat un Programa d'Habilitats Socials que facilita que la inserció soci-afectiva es produísca el més ràpidament possible.

- S'adscriu a l'alumnat a un grup segons la seua edat, encara que en ocasions, si el desfasament curricular és gran, s'escolaritza en un anterior a què li correspondria per edat sense que això es considere repetició de curs.
- Quan arriba un xiquet, des de la tutoria es demana la informació i es definix el programa d'actuació i els reforços que s'aplicaran.
- Més endavant el xiquet/a aportarà coses de la seua anterior escola o del seu país d'origen (postals, fotos, treballs...) i podrà explicar les seues experiències.

Actuacions generals

- L'objectiu del centre és la normalització màxima. És a dir, totes les actuacions es fan per a tractar que cada xiquet o xiqueta siga capaç de seguir el currículum ordinari sense suports i com més prompte millor. El currículum s'ajusta de manera que pugua realitzar autònomament activitats reforçades amb materials visuals, manipulatius, auditius i altres. El tutor, el professor responsable d'E. C., el professor de PT i els especialistes de les distintes àrees seleccionen i preparen material i activitats adaptades. Es prioritza en els primers mesos el reforç d'activitats dirigides expressament a la consecució dels objectius lingüístics bàsics.
- A més d'estes activitats de Compensació educativa interna, en les que s'inclouen e Pla d'Acollida i el Programa de Desenrotllament d'Habilitats Socials, s'atén també a les activitats de Compensació educativa externa amb activitats complementàries, tals com: tallers d'animació a la lectura, tallers de teatre, activitats esportives, tallers interculturals...
- S'atorga gran importància a la col·laboració permanent amb la família. El centre està molt implicat amb l'AMPA i es procura que totes les famílies formen part de l'associació. Desenvolupen al llarg del curs escolar una Escola de Pares amb xarrades programades i diverses activitats. Els pares participen també en diversos programes socieducatius: taller de contes internacionals, elaboració de trages i decorats de teatre, jornades de gastronomia...
- El professor destinat pel programa d'educació compensatòria, s'integra en el claustre com un docent més i les actuacions concretes de suport les porta avant la directora.

Actuacions concretes

- En *Educació Infantil* l'alumnat nouvingut s'incorpora a l'activitat ordinària de l'aula, normalment no es requereixen més suports que els que la resta dels seus companys reben, encara que sempre reben l'atenció individualitzada i necessària, ampliant el vocabulari i estructurant els mecanismes bàsics de comunicació.
- En *Educació Primària*, ixen 1 hora diària de l'aula per a rebre suport en valencià, encara

que a vegades es fa en castellà. Els grups són de 7-8 estudiants agrupats segons el seu nivell de competència lingüística. En general, són alumnes molt motivats i s'esforcen molt pel que prompte passen al grup ordinari sense suports.

- Els suports es realitzen fora de l'aula. Es partix de centres d'interés programats introduint aspectes de les llengües, paisatges, costums dels països dels alumnes. Es treballa el vocabulari bàsic i les estructures, emfatitzant les més necessàries per a participar en l'organització i activitats de l'aula.
- Programa d'Educació Intercultural
- Consistix en la realització de *festivitats* : La Tardor, Nadal, Carnestoltes i Pasqua. En totes elles s'implica als xiquets i xiquetes de diversos països perquè aporten elements de les seues cultures, s'implica a les famílies en estes activitats.
- Sessions Interculturals. Es treballen els països presents en el centre. S'elegixen dos països cada 15 dies.
- Setmana Cultural : consistix en la realització d'unes Jornades de tres dies de duració amb un tema cada dia.
- Jornada d'Art: s'invita a un personatge rellevant de l'entorn (Ripollés per exemple) o es treballa l'obra d'un autor (Gaudí...).
- Jornada literària, en la que també es treballa a un autor (Alberti, Neruda...). Les famílies participen contant contes o llegendes de les seues cultures.
- Jornada d'integració familiar. Es preparen fitxes perquè cada família faça la seua aportació. Es preparen receptes interculturals que s'escriuen i repartixen en dia de la festa junt amb la degustació.
- Activitats extraescolars: les organitza l'ajuntament i l'AMPA, en horari de 12.15 a 13: 15.

C.P. Cuba

C/ Mestre Casanovas, 4

Telèfon: 96-5710269

03180 Torreveija

Característiques del centre

Col·legi d'Educació Infantil (6) i Primària (12). Total: 18 unitats.

Alumnat del centre

Alumnat total: 464 (dels que 229 estan en situació de desavantatge, 132 moderada i 97 greu).

- Alumnat Estranger: 95 (20,5%)
- En la seua majoria són hispans: 26 procedents de Colòmbia, 18 d'Equador..., encara que hi ha 11 comunitaris.
- 9 magribins, hi ha un nombre menor d'altres països (Xina, Rússia, Ucraïna, etc.)
- El nivell de competència curricular de l'alumnat estranger és semblant al d'alumnat procedent d'altres zones d'Espanya (molts d'estos xiquets han sofert successius trasllats i tenen incomplet el llibre d'escolaritat).
- Molts dels alumnes procedents d'altres països arriben després de l'estiu, a vegades desapareixen i es reincorporen després de Setmana Santa. Prou llatinoamericans arriben al gener, quan finalitza el seu curs escolar en el seu país, per la qual cosa no tenen vacances.

Recursos complementaris

- Programa d'educació compensatòria, amb diferents denominacions, des de fa més de deu anys. Dotació addicional de dos professors.
- Beques de llibres: 154 becats en Educació Primària.
- Beques de menjador: 90 becats en Educació Primària i 29 en Educació Infantil.

Programa d'Educació Bilingüe

Programa d'Incorporació Progressiva (PIP).

Pla d'Acollida

- En este centre es dona una importància fonamental al treball en equip del conjunt del claustre.
- La directora rep les famílies que, moltes vegades, acudixen amb algú que pot fer d'interpret. En esta primera visita la directora els entrega uns fulls d'informació perquè les lliguen abans de la recepció del xiquet o xiqueta.
- En la segona reunió, la família ja acudix amb el seu fill, es resolen els dubtes que pugen plantejar i s'establix el primer contacte amb la tutoria i la direcció d'estudis per a establir les línies d'actuació. Seguidament el xiquet o la xiqueta s'incorpora a la seua aula.
- S'adscriu a l'alumnat a un grup segons la seua edat.
- S'assigna un aula en què hi haja preferentment algun xiquet o xiqueta de la seua mateixa

nacionalitat que parlen castellà i es compta amb algun altre que li ajude en la seua incorporació.

Actuacions generals

- L'objectiu del centre és la normalització màxima. És a dir, totes les actuacions es fan per a aconseguir que cada xiquet o xiqueta siga capaç de seguir el currículum ordinari sense suports i com més prompte millor.
- Este centre tracta de tindre expectatives altes respecte als resultats educatius, açò fa que en la localitat el col·legi tinga fama de bon rendiment i la demanda de places és alta.
- S'atorga gran importància a la col·laboració permanent amb la família. El centre està molt implicat amb l'AMPA i encara que els pares i mares tinguen horaris de treball interminables, mostren una gran preocupació per la formació dels seus fills i filles.
- El professorat destinat pel programa d'educació compensatòria, s'integra en el claustre com un docent més i les actuacions concretes de suport les porten avant entre el conjunt de l'equip educatiu.
- Quan s'observa que els alumnes no estan en condicions de passar a secundària i corren greu risc d'abandó escolar, repetixen un any més en el col·legi, per a afavorir un seguiment i una atenció més individualitzada. Per això, el nombre de repeticions en sext és elevat.
- *La Biblioteca*, té una gran importància en el centre, està oberta quasi tot el temps lectiu i hi ha 1 hora al dia de préstec en què un mestre s'ocupa del funcionament.
- El col·legi fa partícips als xiquets del pressupost amb què compten i els expliquen en què invertixen els seus recursos de manera, açò afavorix que s'involucren en l'atenció i manteniment del col·legi perquè saben que així podran tindre més recursos i amb ells podran fer coses interessants.

Actuacions concretes

- En el grup s'intenta que tots tinguen una consideració favorable cap als nouvinguts, per a això es deprenen una o dos paraules al dia de les llengües dels xiquets presents en l'aula.
- *Reforç de llengua* : ixen de l'aula 3h/setmana per a refermar allò que s'ha deprés durant la setmana en el grup ordinari.
- *Desenrotllament de la competència curricular*, quan és necessari compten a més amb 4h/setmana per al reforç en les àrees no lingüístiques, encara que naturalment deprenen llengua al dependre continguts de matemàtiques o de ciències. Ixen en les hores de les àrees en què presenten més dificultat per a reforçar els continguts que s'estan treballant a el grup ordinari. En *Educació Primària*, poden eixir fins a 7 hores a la setmana. Els grups són de 4-5 alumnes agrupats, sempre que és possible, segons el seu nivell de competència lingüística i curricular.
- *Programa de Tallers*
- Els tallers tenen com a objectiu principal la integració, normalització i motivació del conjunt de l'alumnat en una activitat en què tot el món participa i en la que cada estudiant pot desenrotllar les seues potencialitats. Un dels lemes del col·legi és “ *el que és bo per a*

uns, és bo per a tots ”.

- Els tallers es consideren un element compensador, globalitzador, motivador i de foment de l'autoestima.
- L'elecció dels tallers la realitzen els xiquets i xiquetes per orde de preferència i s'intenta assignar els que el professorat jutja que els resultarà més beneficiosos a partir de l'elecció realitzada.
- Els tallers s'oferixen a l'alumnat de tercer cicle d'Educació Primària. En els dos cursos passen per 5 tallers.
- Realitzen un taller per curs i no poden repetir taller (excepte en situacions molt excepcionals amb alumnat de n.e.e.)

Funcionen els tallers següents:

4. Taller de Ràdio - Teatre. El seu objectiu és el desenrotllament de la competència comunicativa, de l'autoestima, de l'expressió. Millora molt el seu nivell lingüístic i també els ajuda a superar problemes de timidesa i de relació. El col·legi compta amb un Projecte ENCOR, projecte europeu de col·laboració municipal i del ministeri de foment. Este projecte els permet comptar amb dos monitors que s'encarreguen del taller dos vesprades a la setmana.
5. Taller d'animació lectora. El seu objectiu és compensar les greus deficiències lectores que presenta la majoria de l'alumnat i desenrotllar el gust per la lectura, la imaginació creativa, el desenrotllament de la competència lingüística. Este taller es coordina amb l'anterior i amb el Programa d'Animació Lectora en què participa tot el centre. Com a element motivador es crea “La Gran Aula de Lectura” que és com un lloc màgic en què s'experimenta el plaer per la lectura. Esta gran aula s'ambienta cada curs escolar d'acord amb l'elecció del tema de l'any, l'Edat Mitjana per exemple, i s'elegixen lectures i activitats per a tots els cursos des d'Educació Infantil.
6. Taller de manualitats. Este taller és molt interessant des del punt de vista del desenrotllament afectiu i artístic de l'alumnat, desenvolupa també la creativitat per a alumnes tant amb dificultats com amb sobredotació. Servix de suport al taller d'animació lectora, per a la realització d'elements de l'aula com a màscares, el gran drac, el decorat de l'aula de lectura, la realització de separadors de llibres, la confecció de quaderns, etc.
7. Taller de Lògica i Estratègia. Està pensat per a l'alumnat que necessita desenrotllar millors estratègies de raonament.
8. Taller d'Informàtica. És un taller molt motivador i que resulta un recurs complementari molt adequat per a introduir o consolidar continguts de diverses àrees: lingüístics, matemàtics, d'orientació espacial, artístics, etc. El centre compta amb nombrosos programes informàtics i prepara en clic els seus propis.

Col·laboració amb altres institucions

Hi ha xiquets i xiquetes amb greu risc d'abandó escolar i inclús de maltractament, per la qual cosa el centre està en contacte permanent amb els servicis socials municipals que actuen immediatament evitant burocràcies que ralentinzen les actuacions que han de ser necessàriament ràpides i preventives. El centre exercix un fort control sobre estes situacions per a evitar-les i compensar -cognitivament i afectivament- als xiquets i xiquetes que les sofreixen.

C.P. Doctor Olóriz (València)

C/ Doctor Olóriz, 28

46009 - VALÈNCIA

Telè/o: 96-3475333

Característiques del centre:

Col·legi d'Educació Infantil (3) i Primària (6). Total: 9 unitats.

Alumnat del centre:

Alumnat total: 195

Alumnat Estranger: 115.

- Predominant llatinoamericans (68 alumnes, 59 % del total d'estrangers, dels que predomina Equador).
- En total hi ha 15 nacionalitats diferents.

En general, l'alumnat immigrant arriba amb escolarització prèvia en el seu país d'origen.

Recursos complementaris

- Programa d'educació compensatòria aprovat des del curs 2002-2003. Dotació adicional de dos professors.
- Beques de llibres: 120 (més de 80 beques són gestionades pel propi centre).
- Beques de menjador: 110 xiquets i xiquetes.

Programa d'Educación Bilingüe

Programa d'Incorporació Progressiva (PIP).

Pla d'Acollida

- La directora rep les famílies que, moltes vegades, acudixen amb algú que pot fer d'interpret. En ocasions és l'alumnat del centre qui actua de traductor.
- S'adscriu a l'alumnat a un grup segons la seua edad, encara que en ocasions, si el desfasament curricular és gran, s'escolaritza en un anterior a què li correspondria per edad sense que això es considere repetició de curs.
- La responsabilitat de l'acollida està a càrrec, fonamentalment, del tutor o tutora.
- El centre ha elaborat una documentació perquè el tutor sistematitze l'arreglada d'informació en este primer moment.
- Quan arriba un xiquet, des de la tutoria es demana la informació i es definix el programa d'actuació i els reforços que s'aplicaran.

Actuacions generals

- L'objectiu del centre és: normalització màxima. És a dir, totes les actuacions es fan per a tractar que cada xiquet o xiqueta siga capaç de seguir el currículum ordinari sense suports i com més prompte millor.

- S'atorga gran importància a la col·locació permanent amb la família. El centre està molt implicat amb l'AMPA i es procura que totes les famílies formen part de l'associació.
- Es dóna una gran importància al Pla d'Acció tutorial que fa de la figura del tutor el responsable de totes les accions que es desenvolupen amb l'alumnat que tutoritza. Normalment els tutors es reunixen totes les setmanes durant 1 hora per a coordinar accions.
- El professorat destinat pel programa d'educació compensatòria, s'integra en el claustre com un docent més i es distribuït en les hores de suport entre tot l'equip educatiu.
- *Biblioteca*: es manté oberta fora de l'horari lectiu de 16:30 a 17:30 perquè els xiquets puguin quedar-se en el col·legi a llegir o a acabar tasques. Hi ha sempre tres mestres dedicats a esta tasca.
- *Programa de animació lectora*: se programa una activitat específica amb periodicitat mensual.
- *Eixides escolars* : s'intenta aprofitar al màxim tota l'oferta cultural de la ciutat de València i ixen contínuament a teatres, exposicions, visites guiades, etc.

Actuacions concretes

- En *Educació Infantil* s'incorpora l'alumnat nou vingut a l'activitat ordinària de l'aula, normalment no es requereixen més suports que els que la resta dels seus companys reben.
- En *Educació Primària* , hi ha definides actuacions diferenciades segons els cicles:
- Primer cicle: dos tipus de suport:
- Agrupacions flexibles en les àrees instrumentals:
- Entrada d'un professor més en el grup.
- Desdoble.
- Suport a l'aprenentatge dels idiomes oficials (valencià i castellà)
- Hi ha 6 h/setmana de suport en castellà, durant uns mesos, fins que adquirixen competències suficient per a seguir les classes.
- Hi ha 6 h/setmana de suport en valencià durant tot el curs (encara que només es treballa oralment fins a tercer curs).
- Els suports es realitzen sempre en l'aula.
- Segon i tercer cicle: dos tipus de suport:
- Es procura generalment realitzar els suports dins de l'aula. Els suports en l'aula són normalment desdobles.
- Pot eixir algun xiquet de l'aula a criteri del tutor que decidix també en quina llengua es realitzarà el suport. Quasi sempre és el tutor qui es porta als que necesiten reforç i és el professorat de suport qui es fa càrrec de la resta del grup.
- En tercer cicle es desdobra sempre la classe de valencià una vegada a la setmana.

Tallers

- Els tallers tenen com a objectiu una major integració de l'alumnat i contribuïxen a desenrotllar les seues capacitats amb una organització dels continguts i una metodologia diferent.
- S'organitzen en l'espai horari d'Educació Artística i de Música.
- Cada cicle té tallers una vesprada a la setmana, en la que cada cicle es distribuís en quatre tallers:
- Infantil: dilluns.
- Primer cicle de Primària: dimarts.
- Segon cicle de Primària: dimecres.
- Tercer cicle de Primària: dijous.
- Assemblea: divendres, cada grup en la seua tutoria. L'assemblea s'organitza amb Orde del Dia i en ella s'aborden les incidències de la setmana. L'assemblea la modera el delegat o delegada que en quasi totes les aules canvia setmanalment (en algunes mensualment).
- Els tallers s'organitzen comptant amb la formació que cada professor té, amb “el que sap fer”, tots els xiquets i xiquetes de cada cicle passen pels 4 tallers que canvien trimestralment.

IES Ramón Cid

Polígon Escolar, s/n

12580 - Benicarló

Telèfon: 964-471706

Fax: 964-461121

Característiques del centre:

Institut d'Educació Secundària. Impartix ESO, Batxillerats i Cicles Formatius de F.P.

Alumnat:

Alumnat total: 640

Alumnat Estranger: 78

Alumnat de moltes nacionalitats encara que predominen magribins (32) i equatorians. (18).

En general, l'alumnat immigrant no arriba sempre amb escolarització prèvia en el seu país d'origen.

Recursos complementaris

- Programa d'educació compensatòria aprovat des del curs 2003-2004.
- Dotació addicional de mitja jornada d'un professor de valencià i mitja jornada d'un professor de matemàtiques.
- Beques de llibres: 62 alumnes.

Programa d'Educació Bilingüe

Tres línies de Programa d'Incorporació Progressiva (PIP)

Una línia de Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV)

Pla d'Acollida

- En secretaria es realitza el tràmit administratiu i l'alumne o alumna nouvingut s'incorpora al seu grup d'edat.
- La psicopedagoga realitza la recepció primera, li informa dels aspectes generals del centre i li presenta el tutor o tutora i a la professora de pedagogia terapèutica. En esta reunió es realitza una primera valoració.
- La psicopedagoga junt amb el tutor o tutora definix un programa específic de llengua segons els seus coneixements.
- Es manté contacte amb les famílies de l'alumnat estranger encara que la col·laboració no és molt sistemàtica.
- També hi ha un *Pla d'Acollida del Professorat*. El director a principi de curs reunix a tot el professorat i els explica les característiques generals del centre, l'organització, els projectes, etc.

Actuacions generals

- L'objectiu de totes les accions del centre és la normalització màxima.
- Els alumnes estrangers s'ubiquen en el seu grup d'edat i assistixen a un grup específic de suport d'acord amb el nivell de competència lingüística en les llengües oficials.

- Es procura repartir als nouvinguts en tots els grups per a no concentrar-los i que hi haja un nombre semblant.
- S'organitza l'horari perquè l'eixida de l'aula no coincidisca amb l'àrea d'Educació física.
- L'equip educatiu es reuneix totes les setmanes i en estes reunions es revisen les hores de reforç i la incorporació gradual al grup de referència.
- Alguns alumnes, fonamentalment procedents del Magrib, arriben sense escolarització prèvia. En este cas l'objectiu del centre és alfabetitzar-los. Generalment la integració i el rendiment acadèmic de les alumnes magribines és millor que el dels xics.
- Quan l'alumne està incorporat en el seu grup, d'igual manera que amb la resta de l'alumnat del centre, s'exercixen activitats de reforç en què estan implicats el conjunt del claustre. A l'inici del curs la psicopedagoga es reuneix amb el professorat de cada nivell, analitzen les dificultats d'aprenentatge que té l'alumne i organitzen les mesures de suport que aplicaran. Estes mesures són flexibles i es van modificant al llarg del curs.

Actuacions concretes

Grups de Suport.

Han creat tres grups amb gran mobilitat entre ells:

- C1: alumnat nouvingut. Tres hores de castellà, 3 de valencià i 3 de matemàtiques.
- C2: arribats el curs anterior. Tres hores de castellà, 3 de valencià i 3 de matemàtiques (acudixen segons les necessitats).
- C3: arribats el curs anterior però només amb necessitats de llengua. Tres hores de castellà i 3 de valencià.

Habilitats socials

El centre té organitzats dos grups d'habilitats socials: un de xics (2 hores setmanals) i un altre de xiques (1 hora setmana), organitzats amb l'objectiu de solucionar problemàtiques de comportament. En estos grups participa també alumnat no estranger. Estos grups estan coordinats per una professora del cicle formatiu d'animació sociocultural.

Participació de les famílies i altres institucions

- No és elevada. En moltes ocasions són difícils de localitzar a causa dels extensos horaris de treball que tenen.
- L'ajuntament i les federacions organitzen un gran nombre d'activitats fonamentalment esportives en les que participen molts alumnes.

IES Thiar, el Pilar de la Horadada (Alacant)

C. Pilar Pérez Aguirre, 16

Telèfon: 96-5352178. Fax: 96-5351001

03190 el Pilar de la Horadada

Característiques del centre:

Institut d'Educació Secundària, comprén ESO, Batxillerats i cicles formatius.

Alumnat del centre:

Alumnat total: 936

Alumnat Estranger: 210

Alumnat de moltes nacionalitats (23 en total), dels que: 92 procedixen del Regne Unit, 29 Equador, 21 El Marroc, 8 Alemanya, 6 Xina.

En general, l'alumnat immigrant no arriba sempre amb escolarització prèvia en el seu país d'origen.

Recursos complementaris

- Programa d'educació compensatòria aprovat des del curs 1999/ 2000, encara que en distintes versions.
- Dotació addicional de 2 professors. El centre destina d'horari propi un docent més, distribuïdes en 12 hores de llengua i 6 de matemàtiques.
- Beques de llibres: 48 alumnes.

Programa d'Educació Bilingüe

Programa d'Incorporació Progressiva (PIP)

Pla d'Acollida

- Quan l'alumnat s'incorpora per primera vegada sense coneixements de castellà ni valencià, s'incorpora a un Programa d'Acollida.
- La directora rep l'alumne i a la seua família i els informa del funcionament general del centre, els posa en contacte amb el coordinador de secundària qui revisa la documentació i ubica a l'alumne en un grup específic d'acollida. Entre el tutor del grup específic i el del grup de referència elaboren un informe sobre les competències curriculars que posseïx. Este informe es distribuïx entre el professorat que li va a atendre.
- Bona part de l'alumnat arriba a principi de curs, encara que també es produïxen moltes incorporacions després de Nadal i de Setmana Santa (este curs s'han incorporat 10 nous alumnes, després d'iniciat el curs escolar).

Actuacions generals

- L'objectiu de totes les accions del centre és la normalització màxima.
- Els alumnes estrangers s'ubiquen en el seu grup d'edat, sempre que coneguen almenys una de les dos llengües oficials. Per tant, l'alumnat procedent de llatinoamèrica s'incorpora automàticament al seu grup d'edat.
- Els que no coneixen les llengües oficials, s'incorporen al grup d'acollida.

Actuacions concretes

- Grup d'Acollida.
- Per a l'atenció a l'alumnat que desconeix les dos llengües oficials, s'organitzen tres aules d'acollida, lligades als cursos 1r, 2n i 3r d'AIXÒ.
- Quan un alumne o alumna arriba amb bon nivell de competència curricular però sense competència lingüística, s'incorpora al grup d'acollida que li correspon per la seua edat i treballa la llengua a través de continguts de les àrees.
- El grup està estructurat com segueix:
- Alumnat de 1r i 2n: Amb el grup de referència cursen: Música, Educació Física, Tecnologia i Religió.
- Alumnat de 3r: Amb el grup de referència cursen: Música, Educació Física, Educació Plàstica i Visual, Tecnologia i Religió.
- La resta de l'horari es distribuïx com segueix:
- 12h Àmbit Lingüístic i Social, Llengua estrangera
- 2h. Tutoria (exercix la tutoria el docent que tenen més hores).
- 6h. Àmbit científic, on s'aborden continguts de Matemàtiques i Ciències Naturals.
- En total romanen fora del grup de referència 20h.
- En centre aplica un programa de Mediació Escolar en què estan implicats dos professors i comencen a integrar-se famílies i alumnat.

Professorat i recursos

- Bona part del professorat que atén a estos grups no és definitiu en l'institut, però accedixen voluntàriament i en general, porten diversos anys adscrits al centre docent. L'equip directiu passa un temps ajudant-els a introduir-se en el projecte i totes les actuacions són pactades en el Claustre i en la COCOPE i estan arreplegades en el projecte educatiu i en el Projecte curricular.
- Tot el professorat compta amb material per a l'atenció educativa a este alumnat.
- Compten amb tres aules pròpies.
- Reben molt poc suport d'institucions o ONG de l'entorn, només Vega Baixa Acull col·labora puntualment.
- La integració de l'alumnat és desigual. Molts britànics provenen de reconversions industrials en el seu país, i viuen agrupats amb poc contacte amb la població autòctona, valoren poc l'aprenentatge de les dos llengües oficials, el que en ocasions dificulta la seua adequada integració. S'ha observat que les xiquetes de procedència magribina s'integren millor si no s'ubiquen en els mateixos grups que els barons de la seua mateixa procedència. L'alumnat eslau és el que menys dificultats d'integració i de competència curricular presenta.
- Llibres de text : el centre sol·licita de les editorials un fons bibliogràfic per a l'alumnat d'incorporació tardana o sense recursos.

- Biblioteca: en la biblioteca disposen d'un "armari intercultural" en el que hi ha diccionaris en diverses llengües i altres materials.

Participació de les famílies

No és elevada. En moltes ocasions són difícils de localitzar a causa dels extensos horaris de treball que tenen.

IES núm. 27

C/ Casa de la Misericòrdia, 34
46014 - València
Telèfon/o: 96-3594088 Fax: 96-3831883

Característiques del centre:

Institut d'Educació Secundària, comprén ESO, Batxillerats i cicles formatius.

Alumnat del centre:

Alumnat total: 1.900

Alumnat Estranger: 40. Nouvinguts (13)

Alumnat de moltes nacionalitats. (Xinesos, armenis, romanesos, marroquins, llatinoamericans, russos, zairesos, moldaus i nepalesos).

En general, l'alumnat immigrant arriba amb escolarització prèvia en el seu país d'origen.

Recursos complementaris

Programa d'educació compensatòria aprovat des del curs 2003-2004. Dotació addicional d'un professor.

Programa d'Educació Bilingüe

Programa d'Incorporació Progressiva (PIP)

Pla d'Acollida

- El cap d'estudis rep les famílies que, moltes vegades, acudixen amb algú que pot fer d'interpret. En ocasions és l'alumnat del centre qui actua de traductor.
- La majoria de l'alumnat arriba a principi de curs, pel que les incorporacions durant l'any escolar són mínimes. La directora i el cap d'estudis organitzen per cursos un Dia d'Acollida. Tracten d'implicar a tot el professorat i als companys de curs en l'acollida.
- El Projecte educatiu arreplega com a senya d'identitat del centre el desenrotllament d'una cultura integradora i d'acollida.

Actuacions generals

- L'objectiu de totes les accions del centre és la normalització màxima.
- El centre considera que, almenys al principi, la intervenció és més afectiva que cognitiva.
- Els alumnes estrangers s'ubiquen en el seu grup d'edat, sempre que coneguen almenys una de les dos llengües oficials. Per tant, l'alumnat procedent de llatinoamèrica s'incorpora, en principi, al seu grup d'edat.
- El professorat destinat pel programa d'educació compensatòria, s'integra en el claustre com un docent més i es distribuïxen les hores de suport entre tot l'equip educatiu.

Actuacions concretes

· *Grup d'atenció per a alumnat amb desconeixement de valencià i castellà*

- Per a l'atenció a l'alumnat que desconeix les dos llengües oficials, s'organitza un grup semblant en la seua estructura i organització a un grup de Diversificació Curricular. Este grup està adscrit a un grup de referència que té, amb este grup, 31 alumnes. D'ací que el

centre considere que és més adequat comptar amb dos grups de referència: un per a primer cicle i un altre per a segon.

· El grup està estructurat com segueix:

- Amb el grup de referència cursen: Música, Educació Física, Llengua estrangera i Tecnologia.
- La resta de l'horari es distribuïx com segueix:
- 2h de tutoria
- 3 h en un àmbit denominat “Àmbit intercultural” en ell es treballa la societat i cultura d'acollida i aspectes del currículum de Geografia i Història.
- 4h. Àmbit científic, on s'aborden continguts de Matemàtiques i Ciències Naturals.
- 7h. Àmbit Lingüístic castellà.
- 7h. Àmbit Lingüístic valencià.
- Eixides escolars : totes les setmanes ixen amb el tutor que és qui més hores tenen amb el grup, per a realitzar visites en la ciutat. D'esta manera es pretén que coneguen, i es manegen, en servicis públics, mercats, etc. A més d'aprofitar l'oferta cultural de la ciutat de València.
- El treball de *tutoria* és fonamental. Encara que està ressenyat amb horari específic, el tutor manifesta que, en realitat, totes les hores són de tutoria i insistix en la importància de crear un clima afectiu que done confiança i seguretat a l'alumnat. Esta organització propícia que els alumnes tinguen en el tutor un referent clar per a qualsevol problema.
- És el tutor qui decidix, en coordinació amb la resta del professorat que atén al centre, les mesures a adoptar i el moment d'incorporació a les diverses matèries del currículum ordinari. Per exemple, els alumnes del Nepal vénen amb un nivell molt alt d'anglès, pel que u d'ells cursa la llengua estrangera amb els alumnes de batxillerat, això els permet mantindre el seu nivell de partida i reforça el seu autoestima el que revertix en un millor rendiment en la resta de les àrees.
- En general l'alumnat, durant el curs escolar augmenta les hores del grup de referència i disminuïx les del grup de compensatòria, amb l'objectiu de la integració definitiva per al curs següent.

Seguiment

- Reunions de coordinació del conjunt del professorat que atén al grup específic amb la direcció d'estudis. També participa el Departament d'Orientació.
- En estes reunions i comptant amb el professorat que rebrà els alumnes, es decidix el moment d'incorporació i la fórmula més adequada, matèria a matèria.
- Quan un alumne està incorporat al seu grup de referència però necessita encara reforç, acudix normalment 3h / setmana a sessions de suport lingüístic.

Professorat i recursos

- Tot el professorat que atén a este grup específic és definitiu en l'institut, opta voluntàriament i prou tenen experiència prèvia en Diversificació curricular. Tot això es considera fonamental per a l'èxit del programa.
- Compten amb aula pròpia equipada amb ordinador equipat amb CD i accés a Internet.
- El centre facilita el material de treball que necessiten en els àmbits i utilitzen preferentment materials visuals com a esquelets, mapes, pòsters, etc.
- El tutor utilitza molts recursos obtinguts d'internet. (Vore annex).

Adreces útils per a l'atenció educativa a l'alumnat immigrant

APRENTATGE DE LENGUA

Ramón Navarro, IES Nº 27. Valencia

ELA

<http://www.gesmil.com/~vicentellop/>
<http://www.cuadernos cervantes.com/>
<http://www.educared.net/aprende/enlaces.htm>
<http://www.willamette.edu/~bortega/Ejercicios/>
<http://www.carmengp.com/caste/>
http://www.esespasa.com/default_esp.htm
<http://www.knm.fi/babelnet/index.htm>
<http://www.elcastellano.org/gramatic.html>
<http://www.ihmadrid.com/comunicativo/links.htm>
<http://www.bbk.ac.uk/tecla/>
<http://www.didacticadelespanol.tk/>
<http://www.trentu.ca/spanish/masarriba/welcome.htm>
<http://www.indiana.edu/~call/ejercicios.html>
<http://www.ele.net.org/profesores/>
<http://www.knm.fi/babelnet/index.htm>
<http://www.knm.fi/babelnet/index.htm>
<http://www.elcastellano.org/>
<http://home.tiscali.be/hanslr/recursos.htm>
<http://www.zonaele.com/>

Llengua

<http://www.xtec.es/recursos/clic/cat/act/leng/index.htm>
<http://www.pntic.mec.es/enlaces/lengua.htm>
<http://www.educaguia.com/Servicios/recomendados.htm>
<http://www.gesmil.com/~vicentellop/>
<http://www.geocities.com/SiliconValley/Horizon/7428/index.htm>
<http://www.educared.net/aprende/enlaces.htm>
http://www.gesmil.com/~vicentellop/mapasgram_archivos/frame.htm
http://www.lenguayliteratura.org/mismacategoria.asp?Id_categoria=8

Vocabulari

http://www.arcom.net/belca/del_dicho/indice%20dichos.html
<http://centros5.pntic.mec.es/cpr.de.ciudad.real/lengua/esquemas.htm>
<http://www.portaldidactico.org/>